

Яригіна Єлизавета Петрівна
кандидат юридичних наук,
асистент кафедри трудового права
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

СОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА ТА ОСВІТНЯ ПОЛІТИКА: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ

Найважливішим напрямом освітньої політики України в умовах Євроінтеграції є проблема взаємозв'язку соціальної безпеки і освіти.

Розробка адекватної освітньої політики стає все більш актуальною, тому що збереження цілісності країни, незалежності держави, стабільності суспільства, досягнення енергійного розвитку людського потенціалу неможливе без ставки на освіту. Побудована на принципах соціальної безпеки, соціальна політика на практиці повинна складатися з послідовної реалізації двох ключових завдань. З одного боку, це - прийняття і виконання високих соціальних зобов'язань держави в комплексній системі соціальних стандартів.

З іншого боку, нова соціальна політика вимагає постійного створення і розширення інфраструктури, нових можливостей для самореалізації, саморозвитку, власних інвестицій суспільства і кожного громадянина в своє майбутнє і майбутнє своєї сім'ї.

Освіта має відповідати найкращим інтересам і цілям сталого розвитку дитини в цілому, без дискримінації, з повагою до поглядів дитини та з її активною участю.

Тому, в подальших наукових дослідженнях державної політики в галузі освіти України потрібно враховувати і такі підходи: 1) освіта, наука й національна безпека перебувають у тісному взаємозв'язку; 2) державна політика в галузі освіти і науки є важливою складовою єдиної державної політики у сфері забезпечення національної безпеки держави, адже освіта, як основа цивілізованого суспільства, впливає на всі рівні національної безпеки; 3) освіта й наука реально мають стати основою національної безпеки; ті країни, що вважають освіту й науку стратегічним резервом свого розвитку, матимуть перспективу успішної держави третього тисячоліття.

Термін "соціальна безпека" порівняно недавно увійшов в науковий і політичний обіг. Проте, він швидко вписався в міжнародну і національну лексику, знайшов свій конкретний розвиток в ряді міжнародних документів.

Поняття «соціальна безпека» можна охарактеризувати як:

- сукупність заходів щодо захисту інтересів країни і народу в соціальній сфері, розвиток соціальної структури і відносин в суспільстві, системи життєзабезпечення і соціалізації людей. Соціальна безпека України в сучасних умовах є складовим елементом національної безпеки і становить основу для функціонування всіх соціальних елементів;

- засіб функціонування соціальної системи, що забезпечує збереження її цілісності, стійкості і життєздатності в процесі взаємодії її структурних складових та елементів між собою і з навколишнім середовищем протягом існування і розвитку суспільства;

- стан стабільної захищеності життєво важливих інтересів особистості, суспільства і держави від виникаючих викликів і загроз у всіх сферах життєдіяльності, взаємообумовленого і взаємозалежного від дій суб'єктів безпеки, що вживаються ними в процесі її забезпечення. Це такий стан соціальної сфери, при якому забезпечується її стійкий стан, оптимальне задоволення потреб, гідну якість життя, створення умов для розвитку особистості [1].

Тому, соціальна безпека - це: сукупність заходів щодо захисту цілей, ідеалів, цінностей і інтересів людини, родини, країни і народу в соціальній сфері, розвиток соціальної структури і відносин в суспільстві; захищеність соціальної сфери суспільства і держави від загроз, здатних зруйнувати її або зумовити її деградацію. Саме цей вид безпеки має на увазі різноманіття об'єктів, т. е. орієнтований як на кожну людину, окремі соціальні інститути, так і на державу і суспільство в цілому.

З позиції міжнародного права, соціальна безпека розглядається через призму безпеки особистості (що відображено, наприклад, в численних документах ООН). Концепція безпеки особистості включає широкий комплекс прав людини, гарантованих та охоронюваних на національному рівні і вимагають спільних міждержавних зусиль по їх захисту. Загрози

правам і свободам людини визнаються світовою спільнотою як «не мають державних кордонів», а отже, боротьба з ними вимагає багатосторонніх підходів.

Базовою передумовою практичної реалізації Україною європейського вибору, який передбачає забезпечення реальної демократії, піднесення економіки, побудованої на ринкових засадах, реалізацію прав і свобод людини, є, насамперед, досягнення нашою державою євро-стандартів у соціальній сфері. Підписання Україною Європейської соціальної хартії ставить завдання не тільки щодо адаптації національного законодавства до норм хартії, але й практичного впровадження соціальних стандартів у сферах праці, зайнятості, освіти, професійної підготовки та перепідготовки, медичної та соціальної допомоги, захисту сім'ї, дітей, підтримки людей з обмеженими можливостями тощо.

Право дитини на соціальний захист в даний час є одним з соціально економічних прав і свобод особистості і зафіксовано в конституціях більшості європейських країн.

У зв'язку з цим вирішення поставлених перед державою і суспільством завдань має спиратися на розроблені і законодавчо прийняті стандарти якості та рівня життя громадян нашої країни, які гарантували б якість та безпеку життя і здоров'я, освіти, побуту, всіх верств населення, кожної сім'ї і кожного громадянина України. Нерозробленість і ігнорування реальних державних заходів захисту дітей і підлітків позначається на їхній поведінці, діяльності, спілкуванні, призводить до антигромадської поведінки, булінгу, зростання злочинності.

Стан соціальної безпеки країни знаходиться в прямій залежності від рівня життя населення. Тому, основна задача системи забезпечення соціальної безпеки є контроль за соціальними процесами й недопущенню погіршення стану соціальної системи та її елементів [2].

Інструментами рішення цих та інших проблем життєдіяльності держави є наступні системи: освіти, науки та культури; охорони здоров'я та добробуту; соціального страхування, пенсійного та соціального забезпечення тощо.

Отже, основні напрямки соціальної безпеки в Україні: виявлення та оцінка осередків потенційної соціальної небезпеки, конфліктних ситуацій, пошук та оцінка потенційних резервів підвищення соціальної безпеки та прискорення соціального розвитку; розробка та реалізація програм і проектів, спрямованих на підвищення соціальної безпеки; пошук, оцінка та відбір для широкого застосування вже існуючих соціально-економічних механізмів, засобів та методів прискорення соціального розвитку; налагодження системи регулярного (безперервного) визначення соціальної ефективності організаційно-технічних проектів, програм, законопроектів, пропозицій та функціонуючих об'єктів; методичне та організаційне забезпечення робіт по соціальній експертизі соціально значущих об'єктів, досліджень, розробок; розробка практичних методів активізації творчого потенціалу населення для підвищення соціальної безпеки та прискорення соціального розвитку [3].

До проблем, які потребують невідкладного вирішення, закономірно відносяться також: відсутність розвиненої телекомунікаційної інфраструктури країни; невідповідність інформаційного середовища України базовим міжнародним індикаторам; відсутність реально ефективної інноваційної політики держави.

Таким чином, без мобілізації політичних та суспільних інститутів на пріоритетний розвиток суспільства, заснованого на знаннях, неможливо досягти високої якості та соціальної безпеки життя громадян України.

Список використаних джерел:

1. Сафин А.А. Социальная безопасность и профессиональные деформации педагога // Современные проблемы науки и образования. – 2017. – № 2. – С.132-134. URL:<http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=26178>
2. Соціальна безпека // [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/6639/socialna-bezpeka>
3. Магаляс А.І. Соціальна безпека як пріоритетна складова Національної безпеки України // [Електронний ресурс]: Режим доступу: http://www.rusnauka.com/28_PRNT_2009/Economics/53259.dom.htm